

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 480/2015-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Sásfaiom, Fejova 4, Košice, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 50/2013 a jeho rozsudkom zo 16. januára 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), správcu konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 50/2013 a jeho rozsudkom zo 16. januára 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Ako zo sťažnosti vyplýva, napadnutým rozsudkom krajského súdu bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 47/2003 z 1. októbra 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 1. októbra 2012“), ktorým súd prvého stupňa zamietol žalobu žalobkyne Slovenskej republiky (ďalej len „žalobkyňa“) proti sťažovateľovi ako správcovi konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalobkyne [REDAKOVANÉ], o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a rozhodol o nepriznaní náhrady trov konania účastníkom.

Proti rozsudku okresného súdu z 1. októbra 2012 vo veci samej podala odvolanie žalobkyňa a časti výroku o náhrade trov konania podal odvolanie sťažovateľ. Odvolací súd potvrdil odvolaniami napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a vyslovil, že žalobkyňa a vedľajší účastník nemajú právo na náhradu trov odvolacieho a sťažovateľovi sa ich náhrada nepriznáva.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že súd prvého stupňa výrok o náhrade trov konania odôvodnil citáciou § 142 ods. 1 a § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a poukázal na súdnu prax, ktorá vykladá toto ustanovenie tak, že „*pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa je potrebné o. i. zohľadniť aj okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku, pričom toto ustanovenie a jeho použitie dopadá*

na toho účastníka, ktorý by inak mal nárok na náhradu trov konania. Vzhľadom na povahu sporu /pochybnosti navrhovateľa o tom, či právna predchodkyňa úpadcu mohla skutočne nadobudnúť vlastníctvo k nehnuteľnostiam spôsobom zrejým zo spisu sa javia ako dôvodné/ a okolnosti, ktoré viedli navrhovateľa k uplatneniu nároku /nejednoznačné právne názory na otázku žalovania nároku/ bol urobený záver, že boli splnené podmienky podľa § 150 ods. 1 O. s. p. pre nepriznanie náhrady trov konania úspešnému odporcovi.“.

V odvolaní proti výroku o náhrade trov konania sťažovateľ zdôvodňoval, že niet žiadnych dôvodov hodných osobitného zreteľa, prečo by mu súd nemal priznať náhradu trov konania. Nedôvodnosť celého nároku žalobkyne a jej možnosti alebo nemožnosti nadobudnutia vlastníctva k predmetu sporu nie je dôvodom na nepriznanie náhrady trov konania v zmysle § 150 ods. 1 OSP inak plne úspešnému sťažovateľovi podľa § 142 ods. 1 OSP. Žalobca— štát bol v celom rozsahu neúspešný, niet preto podľa jeho názoru žiadnych dôvodov hodných osobitného zreteľa v § 150 ods. 1 OSP, zvlášť, ak ide o štát. Naopak, nepriznaním náhrady trov konania v tomto konaní by došlo k ukráteniu všetkých konkurzných veriteľov žalovaného (sťažovateľa), ktorých uspokojenie by bolo v rozsahu trov konania na právnom zastúpení nižšie, hodnota podstaty by bola ponížená a náklady na trovách by konečnom dôsledku znášali veritelia. Bolo by preto v rozpore aj s dobrými mravmi, ak by súd náhradu trov konania nepriznal, pričom bol žalovaný v celom rozsahu úspešný, naopak, žalobca, ktorým je dokonca štát, neúspešný.

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania odôvodnil len jedinou vetou, že *„práve na charakter žalobcu, ktorým je štát, kde nie je možné zisťovať majetkové a iné pomery, nadobúda rozhodujúci význam ďalšie hľadisko (z ktorého súd správne vychádzal) a to okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a tie odôvodňujú nepriznanie náhrady trov konania žalovanému. Nepriznanie náhrady trov odvolacieho konania žalovanému odôvodnil len tým, že táto nebola priznaná z tých istých dôvodov, z ktorých mu nebola priznaná náhrada trov konania na súde prvého stupňa.“.*

Podľa názoru sťažovateľa odvolací súd sa nezákonne snažil zovšeobecniť, že „štát ako neúspešný účastník konania nemá znášať náhradu trov konania, ak ide o nedôvodnú žalobu o určenie jeho vlastníckeho práva, čo je neprípustné, opačne pravidlo by malo byť všeobecné a už vôbec súdy neprihliadali, že okolnosti hodné osobitného zreteľa podľa § 150 ods. 1 O. s. p. možno použiť len výnimočne a pri aplikácii tohto ustanovenia musí byť prihliadané aj na druhého účastníka súdneho konania, ktorému podľa úspešnosti náhrada trov konania patrí, a dopad na neho pre prípad nepriznania náhrady trov konania“. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu je v tej časti preto podľa jeho názoru úplne nedostatočné, nereagujúce ani na najdôležitejšie odvolacie námietky, je arbitrárne, porušujúce jeho v sťažnosti označené práva.

Preto na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 50/2013 porušil základné právo sťažovateľa [REDACTED]... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl.6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Co 50/2013-733 z 16.1.2014 zrušuje vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Trebišov č. k. 10 C/47/2003-682 zo dňa 1.10.2012 vo výroku o nepriznaní náhrady trov konania účastníkom, ako aj vo výroku o nepriznaní náhrady trov odvolacieho konania žalovanému.

3. Priznáva sťažovateľovi [REDACTED]... v náhradu trov konania z právneho zastúpenia v sume 340,88 EUR, ktorú je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ako z petitu sťažnosti vyplýva, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1

dodatkového protokolu nepriznaním náhrady trov odvolacieho konania, ako aj nedostatočným odôvodnením vo vzťahu k potvrdeniu výroku okresného súdu, ktorým mu tento nepriznal náhradu trov prvostupňového konania, ku ktorému malo dôjsť tým, že krajský súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky na rozhodnutie o trovách konania podľa § 150 OSP, hoci podľa názoru sťažovateľa mal pri ústavne konformnom výklade tohto ustanovenia dospieť k záveru, že to tak nie je.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997; III. ÚS 212/09).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi vychádza preto z toho, že aj rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania môže dôjsť k zásahu do základných práv a slobôd. Rozhodnutím o trovách konania možno predovšetkým porušiť právo na súdnu ochranu. Ústavný súd už rozhodoval o ústavnosti rozhodnutí o trovách vo viacerých prípadoch (napr. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06).

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, *mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako právne vec posúdil. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie

rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Je potrebné uviesť, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi patrí zásadne medzi hlavné výsadné oblasti pôsobnosti všeobecných súdov a ako také je prejavom ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto nemôže do detailov preskúmať jednotlivé rozhodnutia všeobecných súdov o náhrade trov konania, keďže táto problematika by mohla nadobudnúť ústavnoprávny rozmer iba v prípade závažného vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť v dôsledku takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, v ktorých by boli zjavné znaky arbitrárnosti.

Ustanovenie § 150 OSP obsahuje určité osobitné „moderačné oprávnenie“ všeobecných súdov, ktoré im umožňuje rozhodnúť o náhrade trov konania inak, než aby to reflektovalo výsledok sporu. Toto oprávnenie však zásadne prislúcha všeobecným súdom, ktoré sú detailne oboznámené s konkrétnymi okolnosťami prípadu, a preto je predovšetkým na ich úvahe, či využijú možnosť aplikácie uvedeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku s ohľadom na výnimočnosť konkrétneho prípadu.

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk.

Krajský súd napadnutý rozsudok odôvodnil takto:

„Čo sa týka trov konania, práve vzhľadom na charakter žalobcu, ktorým je štát, kde nie je možné ani zisťovať majetkové a iné pomery, nadobúda rozhodujúci význam ďalšie hľadisko (z ktorého súd správne vychádzal) a to okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a tie odôvodňujú nepriznanie náhrady trov konania žalovanému.

Podľa § 224 ods. 1 O. s. p. ustanovenia o trovách konania pred súdom prvého stupňa platia i pre odvolacie konanie.

Podľa § 142 ods. 1 O. s. p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 151 ods. 1 prvá veta O. s. p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Žalobkyňa a vedľajší účastník nemali úspech v odvolacom konaní (okrem toho si ani neuplatnili náhradu jeho trov), preto nemajú právo na ich náhradu a žalovanému ich náhrada nebola priznaná z tých istých dôvodov, z ktorých mu nebola priznaná náhrada trov konania na súde prvého stupňa.“

Okresný súd v rozsudku z 1. októbra 2012 vo vzťahu k trovám prvostupňového konania uviedol, že *„Podľa ust. §142 ods. 1 O. s. p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech; súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.*

Podľa ust. § 150 ods.1 O. s. p. ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo s časti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril, to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Ustálená súdna prax vykladá toto ustanovenie tak, že pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa je potrebné o. i. zohľadniť aj okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku, pričom toto ustanovenie a jeho použitie dopadá na toho účastníka, ktorý by inak mal nárok na náhradu trov konania. Vzhľadom na povahu sporu /pochybnosti navrhovateľa o tom, či právna predchodkyňa úpadcu mohla skutočne nadobudnúť vlastníctvo k nehnuteľnostiam spôsobom zrejým zo spisu sa javia ako dôvodné/ a okolnosti, ktoré viedli navrhovateľa k uplatneniu nároku /nejednoznačné právne názory na otázku žalovania nároku/ bol urobený záver, že boli splnené podmienky podľa § 150 ods. 1 O. s. p. pre nepriznanie náhrady trov konania úspešnému odporcovi.“

Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdôrazňuje, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09, I. ÚS 704/2014), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Podľa § 150 ods. 1 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania, keďže táto problematika by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich náhradu trov konania, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (III. ÚS 212/09).

Aplikácia § 150 OSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Tak ako to uvádza aj sťažovateľ v sťažnosti predloženej ústavnému súdu, táto výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde, a ich postoj v konaní (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 14/99, Zo súdnej praxe č. 1/2000). Nepriznanie náhrady nákladov konania podľa

§ 150 OSP nemožno odôvodniť len všeobecným záverom hodnotiacim význam rozhodovania o určitom nároku (podobne R 23/1989).

Zmyslom § 150 ods. 1 OSP, ktoré v zásade možno aplikovať iba výnimočne, je umožniť súdu, aby odstránil v konkrétnom prípade nenáležitú tvrdosť dopadu ustanovení o náhrade trov konania v situácii, keď sú inak splnené všetky podmienky na priznanie nároku na náhradu trov konania úspešnému účastníkovi v spore. Úvaha súdu o tom, či ide v konkrétnej veci o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné zvláštneho zreteľa, musí vychádzať z posúdenia okolností konkrétnej veci. Aj pri výklade a aplikácii § 150 OSP je povinný súd mať vždy na zreteli účel súdneho konania, teda poskytovanie súdnej ochrany právam účastníkom. Do úvahy môže ako dôvody hodné osobitného zreteľa vziať rozmanité dôvody, ktorými môže byť aj zmena právnej úpravy či zmena rozhodovacej praxe súdu, ktorej dôsledkom bolo vyhovenie alebo zamietnutie žaloby (II. ÚS 251/09).

Aj pri posudzovaní splnenia podmienok na aplikáciu § 150 OSP v závislosti od konkrétnych okolností prípadu je však zároveň nevyhnutné zo strany všeobecných súdov pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadnúť aj na spravodlivé riešenie vzťahov medzi účastníkmi konania, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou materiálneho prístupu k výkonu súdnictva.

Krajský súd považoval vo veci sťažovateľa za dôvody hodné osobitného zreteľa, na základe ktorých mu nepriznal náhradu trov prvostupňového a ani odvolacieho konania, povahu sporu, keď žalobcove pochybnosti, či právny predchodca úpadcu (ktorého sťažovateľ bol správcom konkurznej podstaty) mohol naozaj nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, sa javili okresnému súdu ako dôvodné, ako aj skutočnosť, že právne názory na otázku žalovaného nároku sú nejednoznačné. Tieto okolnosti sú podľa rozhodnutia krajského súdu konkrétnymi okolnosťami prípadu, ktoré môžu byť dôvodom hodným osobitného zreteľa v zmysle § 150 ods. 1 OSP a z rozhodnutia krajského súdu zreteľne vyplývajú, pričom argumentácia krajského súdu v spojení s odôvodnením okresného súdu je na nich založená.

Aplikácia § 150 OSP vychádzajúca z výnimočnosti predmetu konania alebo pomerov na strane účastníkov nie je v danom prípade podľa názoru ústavného súdu odôvodnená ústavne neudržateľným spôsobom. Krajský súd v napadnutom rozsudku (v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu z 1. októbra 2012), pokiaľ ide o potvrdzujúci výrok o náhrade trov prvostupňového konania a výrok o nepriznaní náhrady trov odvolacieho konania, síce stručne, ale napriek tomu dostatočne odôvodnil ozrejmiac, ktoré okolnosti týkajúce sa veci považoval za dôvody hodné osobitného zreteľa na aplikáciu § 150 OSP. Ústavný súd nepovažuje v tejto konkrétnej veci za ústavne neakceptovateľné, aby vzhľadom na celkové okolnosti daného prípadu hradil každý účastník vlastné trovy sám. Skutkové a právne závery uvedené v odôvodnení namietaného rozsudku krajského súdu a odôvodnení rozsudku okresného súdu, na ktoré nemožno nazerať izolovane a ktoré podľa judikatúry tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05), týkajúce sa nepriznania náhrady trov prvostupňového konania (ako aj trov odvolacieho konania) sťažovateľovi, nie sú v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy náhrady trov konania, a preto ich nemožno považovať za odporujúce citovaným článkom ústavy a dohovoru. Vzhľadom na to nemožno tieto skutkové a právne závery označiť za nepreskúmateľné a za svojvoľné, vybočujúce z rámca uvedeného zákonného ustanovenia, a ústavný súd ich preto nemá dôvod ani oprávnenie prehodnocovať a nahrádzať ich prípadne závermi vlastnými.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

V súvislosti s namietaným porušením práva sťažovateľa podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu ústavný súd poukazuje aj na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. z čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo aj k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru, prípadne v spojení s ich porušením (m. m. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07 či IV. ÚS 51/2013).

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa konštatuje, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a obsahom práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť vysloviť jeho porušenie, a preto aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru, že rozsudkom krajského súdu nedošlo k porušeniu ústavnoprosesných princíпов podľa čl. 46 až čl. 48 ústavy, nemohlo dôjsť ani k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

S poukazom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd preto odmietol sťažnosť sťažovateľa ako celok podľa § 25 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, tak ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2015